

SP7MP_MTP2 Metodologie 2

projekt

Lenka Čechová 174010

Téma: E-learning jako podpůrný nástroj pro výuku a studium cizího jazyka v 5. třídách ZŠ.

Výzkumný problém: Efektivnost e-learningové platformy a její vliv na školní výsledky žáků 5. tříd ZŠ.

Výzkumná otázka: Do jaké míry dokáže implementace e-learningové Moodle platformy ovlivnit úspěšnost žáků 5. tříd ZŠ v angličtině?

Proč je téma relevantní: ICT se stávají neodmyslitelnou součástí lidského života a jeho komponenty (tedy i e-learning) mohou být velmi užitečným nástrojem pro podporu výuky cizích jazyků na základních školách a to jak přímo ve výuce, tak i v domácím prostředí, kde může významně podpořit domácí přípravu a vzdělávací vliv školy i do oblasti volného času žáků. Pokud jsou nástroje ICT, v tomto případě e-learning, správně implementovány do výuky a jejich funkce jsou žáky aktivně využívány, je možné očekávat, že školní výsledky žáků v předmětech cizích jazyků mohou být výrazně zlepšeny ve srovnání s výsledky žáků, kteří nástroje ICT ve výuce jazyků nevyužívají.

Cílem výzkumu je: prozkoumat platnost hypotézy, že žáci 5. tříd ZŠ využívající e-learningovou platformu ve výuce i v domácí přípravě mají lepší školní výsledky v předmětu cizího jazyka, než žáci, kteří se učí běžným způsobem bez využití zmíněného nástroje. Tato informace může být v praxi užitečná zejména pro učitele angličtiny a jejich přístup k vlastní výuce.

Hlavní výzkumná otázka: Do jaké míry dokáže implementace e-learningové Moodle platformy ovlivnit úspěšnost žáků 5. tříd v angličtině?

Vedlejší výzkumná otázka:

- 1) Dokáže pravidelné využívání e-learningové Moodle platformy zlepšit školní výsledky žáků v oblasti porozumění poslechu?
 - 2) Dokáže pravidelné využívání e-learningové Moodle platformy zlepšit školní výsledky žáků v oblasti porozumění textu?
 - 3) Dokáže pravidelné využívání e-learningové Moodle platformy zlepšit školní výsledky žáků v oblasti slovní zásoby?
 - 4) Dokáže pravidelné využívání e-learningové Moodle platformy zlepšit školní výsledky žáků v oblasti gramatiky?
-

Volba výzkumné strategie: Zvolenou strategií je kvantitativní výzkum, jelikož cílem je srovnávání dat pořízených ze dvou zkoumaných celků - dvou početných skupin žáků. Nechceme analyzovat subjektivní prožívání či názor jednotlivců na práci s e-learningovou platformou, avšak chceme zkoumat objektivní data a školní výsledky zmíněných celků. Cílem je objektivní analýza rozdílů dat pořízených u dvou odlišných zkoumaných jednotek a následné potvrzení či vyvrácení hypotézy o dvou proměnných.

Teoretická hypotéza výzkumu: Žáci 5. tříd, kteří využívají e-learningovou platformu a její nástroje ve výuce angličtiny a v domácí přípravě na tento předmět mají lepší školní výsledky než žáci 5. tříd, kteří e-learning nevyužívají a učí se běžným způsobem.

Pracovní hypotéza:

1. Žáci 5. tříd využívající e-learningovou platformu mají lepší hodnocené výsledky v oblasti slovní zásoby než žáci 5. tříd se stejnou vstupní úrovní znalostí, kteří e-learning při studiu angličtiny nevyužívají.
2. Žáci 5. tříd využívající e-learningovou platformu mají lepší hodnocené výsledky v oblasti porozumění poslechu než žáci 5. tříd se stejnou vstupní úrovní znalostí, kteří e-learning při studiu angličtiny nevyužívají.
3. Žáci 5. tříd využívající e-learningovou platformu mají lepší hodnocené výsledky v oblasti čtení a porozumění textu než žáci 5. tříd se stejnou vstupní úrovní znalostí, kteří e-learning při studiu angličtiny nevyužívají.
4. Žáci 5. tříd využívající e-learningovou platformu mají lepší hodnocené výsledky v oblasti gramatiky než žáci 5. tříd se stejnou vstupní úrovní znalostí, kteří e-learning při studiu angličtiny nevyužívají.

Konceptualizace:

E-learningový kurz nabízí možnost aktivně zapojit žáky do studia a rozvíjet významné složky osvojení cizího jazyka mezi které patří slovní zásoba, gramatika, porozumění textu i poslechu.

Lepší školní výsledky spočívají v lepších známkách, kterými budou žáci využívající e-learning ve výuce a domácí přípravě hodnoceni v průběhu určeného úseku studia ve srovnání se známkami zkoumané skupiny studující běžným způsobem, přičemž obě testované skupiny budou učitelem hodnoceny stejným způsobem a ve stejném rozsahu učiva, ve kterém aktivně studovaly anglický jazyk. Předpokladem je, že skupiny budou vybrány na základě stejné vstupní úrovně znalostí anglického jazyka a poměr nadaných a méně nadaných žáků ve skupinách bude stejný.

Dimenze:

1. průběžné výsledky testování slovní zásoby
2. průběžné výsledky testování gramatiky

3. průběžné výsledky testování porozumění poslechu
4. průběžné výsledky testování porozumění čtenému textu
5. průměrná výsledná známka každé skupiny na konci výzkumu

Operacionalizace:

- slovní zásoba bude testována písemně a ústně ve stanoveném rozsahu – známky obou skupin budou porovnány
- gramatická pravidla budou testována písemně a ústně pomocí překladu českých vět do angličtiny – známky obou skupin budou porovnány
- porozumění poslechu bude testováno pomocí poslechového cvičení odpovídajícího probírané látce, známky obou skupin budou porovnány
- porozumění čtenému textu bude testováno pomocí příslušného cvičení odpovídajícího probírané látce, známky obou skupin budou porovnány
- průměrné známky obou skupin z jednotlivých zkoumaných oblastí budou porovnávány
- všechny získané známky u jednotlivců budou zprůměrovány do výsledné průměrné známky skupiny, známky obou skupin budou porovnány navzájem

Metoda sběru dat: Obsahová analýza dokumentů v kombinaci s dotazníkem

Výzkumná populace: žáci 5. tříd běžných ZŠ

Účelově vybraný výzkumný vzorek: 80 žáků 5. tříd rozdělených do dvou skupin

Zkoumaný vzorek bude vybrán z žáků 5. tříd ZŠ na základě jejich stejných vstupních znalostí angličtiny. Žáci budou rozděleni do dvou skupin a to tím způsobem, aby obě skupiny obsahovaly stejný poměr nadaných a méně nadaných žáků. Případné rozdíly ve výsledcích prací obou skupin by tedy měly být ovlivněny pouze využíváním či absencí e-learningu, ne však nevyrovnaným složením skupin.

Dokumenty zkoumané obsahovou analýzou dat budou výsledky písemných prací žáků tj. písemné testování slovní zásoby, testování překladu vět z aj do čj a zpět zaměřené na gramatiku, testování porozumění čteného textu a poslechu. Stejně tak budou zkoumány výsledky ústního zkoušení ze zmíněných oblastí tj. známky ze čtení, ústně zkoušené slovní zásoby a gramatiky atp. Získané známky z každé oblasti budou porovnány u obou skupin a bude vyhodnocen případný rozdíl. Výhodou tohoto sběru dat je obdržení jasných výsledků v podobě známek z oblastí, které jsou ve výuce běžně testovány a jsou tedy pro žáky i učitele přirozenou činností. Nevýhodou je, že u těchto výsledků musíme spoléhat na správnost hodnocení učitele, který hodnocení provádí a rozhoduje tak o objektivitě výsledků celého šetření.

Dále budou v průběhu výzkumu použity dotazníky ověřující využívání e-learningové platformy ve volném čase žáků v průběhu zkoumaného studia. Tyto dotazníky budou stejně postavené, vždy zaměřené na konkrétní ukončenou kapitolu kurzu a cílem jejich použití je ověřit, zda žáci skutečně e-kurz systematicky využívají. Nevýhodou dotazníků je, že budou žákům poskytnuty po každé uzavřené kapitole kurzu a žáci mohou mít tendenci k šablonovitému vyplňování – tomuto je možné předejít

obměnou formulace kladených otázek nebo změnou formátu odpovědí. Výhodou dotazníků je, že mohou doplnit nástroj samotného kurzu, který zaznamenává návštěvnost jednotlivých žáků, avšak nedokáže definovat jejich reálnou aktivitu v kurzu.

Ukázky otázek z dotazníkového šetření

Zakroužkuj jednu odpověď.

1. Pracoval/a jsi s 1. kapitolou ELEN¹?

a) ano

b) ne

2. Kolikrát za týden jsi 1. kapitolu navštívil/a?

a) 1 – 2

b) 3 – 4

c) 5 – 6

d) ani jednou

e) víckrát

3. Jakou známkou bys ohodnotil/a gramatické cvičení (1 = nejlepší, 5 = nejhorší)

a) 1

b) 2

c) 3

d) 4

e) 5

f) nevím

4. Jakou známkou bys ohodnotil/a video (1 = nejlepší, 5 = nejhorší)

a) 1

b) 2

c) 3

d) 4

e) 5

¹ dětem známý název e-learningové platformy

f) nevím

5. Jakou známkou bys ohodnotil/a písničku (1 = nejlepší, 5 = nejhorší)

a) 1

b) 2

c) 3

d) 4

e) 5

f) nevím

6. Jakou známkou bys ohodnotil/a cvičení na slovíčka (1 = nejlepší, 5 = nejhorší)

a) 1

b) 2

c) 3

d) 4

e) 5

f) nevím

7. Jakou známkou bys ohodnotil/a obrázkový slovník (1 = nejlepší, 5 = nejhorší)

a) 1

b) 2

c) 3

d) 4

e) 5

f) nevím

8. Které cvičení bylo těžké?

a) gramatika

b) slovíčka

c) písnička

d) video

e) žádné

9. Kde jsi s ELEN pracoval/a? (můžeš označit více možností)

a) doma

b) ve školní počítačové třídě

c) nikde

10. Pracovali jste s ELEN v hodině angličtiny?

a) ano

b) ne

c) nevím

Očekávané problémy:

Etické ani morální překážky by v rámci tohoto výzkumu neměly nastat. Mohou se však objevit technické komplikace při práci s e-kurzem, může dojít k laxnímu přístupu ze strany učitele či zkoumaných žáků, což by mohlo negativně ovlivnit objektivitu celého výzkumu. Abychom předešli těmto problémům je třeba hned na počátku spolupráce zdůraznit všem zúčastněným stranám důležitost jejich aktivní spolupráce a vedoucí projektu by měl průběžně konzultovat a kontrolovat samotný průběh testování a práce s kurzem, stejně tak jako být připraven řešit jakékoliv nečekané technické závady na platformě samotné. Je také třeba, zejména kvůli nižší úrovni samostatnosti dětí vybrané věkové kategorie, zdůraznit učitelům spolupracujícím s výzkumníkem, že je nezbytné vést žáky k pravidelné práci s kurzem a motivovat je.

Citační norma

Vzhledem k mému záměru zpracovat diplomovou práci na katedře angličtiny bude moje práce řízena příslušnou citační normou této katedry. Citační norma v pojetí katedry je sada specifických pravidel formátování textu a odkazování na externí zdroje využití v práci způsobem, který předchází plagiátorství a podporuje přehlednost a akademickou úroveň textu.

Na katedře anglického jazyka jsou studentům nabízeny dvě přípustné normy pro úpravu textu a citování a to APA a MLA. Pro moji diplomovou práci budu využívat MLA normu.

V rámci této normy je možné aplikovat několik typů citací:

- *direct in-text quotes* = přímá citace v textu, využívá uvozovky, zdroj / autor je uveden ve formátu (Kopecký 12) tzn. příjmení, mezera, číslo strany publikace.

Příklad:

... such as “Implementing teaching methods, organization forms and education activities which intensify the quality of foreign languages teaching” (Hausner et al. 21).

- *block quotes* = citace v bloku využívaná při přímé citaci úryvku delšího než 4 věty. Takováto citace nevyžaduje uvozovky, je odsazena a psána menším písmem. Zdroj je uveden stejným způsobem, pouze až za tečkou ukončující citaci.

Příklad:

Foreign language skills help reduce language barriers and increase the individual’s mobility in their personal lives and during their future educational and career paths. They allow pupils to learn about the different lifestyles and cultural traditions of people in foreign countries...promote an awareness of the importance of mutual international understanding and tolerance, create the conditions for schools’ participation in international projects. (Jeřábek and Tupý 19)

- *paraphrases* = parafráze, neboli přejetá myšlenka od jiného autora, která je pouze přeformulována (význam a myšlenka jsou zachovány) a citována bez uvozovek s odkazem na autora ve stejném formátu v závorce.

Příklad:

At first, e-learning was used mostly in academic area, later its influence expanded also into commercial companies and public sector and nowadays it is entering the area of basic and high schools too (Úlovec).

Odkazování na zdroj informací/autora se může lišit v závislosti na typu zdroje a dostupných informacích – např. kniha, PDF soubor, Word soubor, Web, zápisy z konferencí, odborná periodika. V závorce je uveden autor a strana zdroje (pokud je uvedena), chybí-li autor, uvádí se následující dostupná informace jako např. instituce, webová stránka apod. Každý z použitých zdrojů je uveden v závěrečné bibliografii, která má opět svá pravidla dle typu zdroje.

Souhrn základních pravidel pro citování a formátování textů normou MLA je dostupný na adrese <http://owl.english.purdue.edu/owl/resource/747/02/>.

Odborná literatura

Cameron, Lynne. *Teaching Languages to Young Learners*. Cambridge: Cambridge University Press, 2001. Print.

Chráska, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2007. Print.

Dudney, Gavin, and Nicky Hockly. *How to Teach English with Technology*. Harlow: Longman, Pearson Education Limited, 2007. Print.

Moore, Michael G., and Greg Kearsley. *Distance Education: A Systems View*. Belmont, CA: Thomson Wadsworth, 2005. Print.

Reichel, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada, 2009. Print.

Rosenberg, Marc Jeffrey. *Beyond E-learning: Approaches and Technologies to Enhance Organizational Knowledge, Learning, and Performance*. San Francisco: Pfeiffer, 2006. Print.

Sharma, Pete, and Barney Barrett. *Blended Learning: Using Technology in and Beyond the Language Classroom*. Oxford: Macmillan Education, 2007. Print.

Weller, Martin. *Virtual Learning Environments: Using, Choosing and Developing Your VLE*. London: Routledge, 2007. Print.

White, Cynthia. *Language Learning in Distance Education*. Cambridge: Cambridge University Press, 2003. Print.

Willis, Barry. *Distance Education: a Practical Guide*. New Jersey: Educational Technology Publications, 1993. Print.

Punch, Keith F. *Úspěšný návrh výzkumu*. Portál, 2008. Print.

Výborně.